

STORTINGET

Representantforslag 110 L

(2024–2025)

fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Mudassar Kapur, Mari Holm Lønseth
og Trond Helleland

Dokument 8:110 L (2024–2025)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Mudassar Kapur, Mari Holm Lønseth og Trond Helleland om midlertidig lovhjemmel om unntak i plan- og bygningsloven ved kriser, katastrofer eller andre ekstraordinære situasjoner i fredstid

Til Stortinget

Bakgrunn

Europa har gjennom historien stadig opplevd blodige og brutale kriger. Etterkrigstiden ble for sin del preget av kald krig, et delt Europa og frykt for krig mellom øst og vest. Til sammenlikning ble tiden etter Berlinmurens fall i 1989 preget av optimisme, fremtidstro og økt samkvem og handel mellom land.

Det russiske angrepet på Ukraina i februar 2022 markerte en brutal oppvåkning for verdens demokrati-er. Ukrainas frihetskamp er blitt møtt med massiv moralsk støtte og stor økonomisk, humanitær og militær støtte fra resten av Europa og Nord-Amerika.

Det spørs imidlertid om Norge som nasjon har evnet å ta alvoret inn over seg. For mye av regjeringens håndtering har vært preget av fredsperiodens forsiktige og tidkrevende respons og behandlingstid. Dette kolliderer direkte med behovet for handlekraft i møtet med en ny virkelighet der også Norges sikkerhet er satt i fare på en måte vi ikke har sett på generasjoner.

Et eksempel er hvordan samfunnsviktige virksomheter må avvente tradisjonell og tidkrevende behandlingsprosesser i plan- og byggesaker uten mulighet for at

man kan skjære gjennom og ta nødvendige beslutninger.

Prop. 87 S (2023–2024) Forsvarsløftet – for Norges trygghet – Langtidsplan for forsvarssektoren 2025–2036 ble behandlet av Stortinget i Innst. 426 S (2023–2024) og vedtatt 11. juni 2024. Stortinget legger i langtidsplanen opp til en styrking av Forsvaret med 600 mrd. kroner frem til 2036.

Kongsberg har både historisk og i nyere tid vært en ledende by for norsk forsvarsindustri, og også de siste årene har det skjedd en stor oppbygging av ny forsvarsrelatert industri i kommunen. Behovet for ytterligere styrking av Kongsberg som vertskommune er imidlertid åpenbart.

Kongsberg kommune har gjennom lengre tid arbeidet for å få bygget et nytt og moderne renseanlegg i Sel-likdalen. Dette anlegget vil imidlertid først kunne stå ferdig 1. mars 2029.

Miljøavdelingen hos Statsforvalteren i Oslo og Viken hadde på bakgrunn av dette innsigelser mot kommunens detaljreguleringsplan R540 for Moane vest. Denne innsigelsen vil – i tillegg til en rekke boliger – også ramme Kongsberg Gruppens mulighet til å bygge et nytt kontorbygg. Kontorbygget er et behov knyttet til den investeringen og veksten som er forventet i de kommende årene. Miljødirektoratet har støttet innsigelsen.

Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus sendte 28. juni 2024 saken over til Kommunal- og distriktsdepartementet med anbefaling om ikke å lytte til innvendingen fra statsforvalterens egen avdeling.

Likevel gikk det over et halvt år før Kommunal- og distriktsdepartementets representanter var på befaring i januar 2025. Pr. mars 2025 er det fortsatt ikke klart når en beslutning vil bli fattet av kommunal- og distriktsministeren – eller hva beslutningen vil være.

Regjeringen Solberg foreslo i Prop. 43 L (2015–2016) en beredskapshjemmel i plan- og bygningsloven som kunne gi regjeringen fullmakt til å fatte beslutning om midlertidige tiltak uavhengig av planer og uavhengig av bestemmelser gitt i eller i medhold av plan- og bygningsloven. Slik beslutning kunne bare gis etter anmodning fra statlig eller kommunal myndighet.

En tidkrevende og usikker behandling i tråd med tradisjonell saksbehandling hos statsforvalter og regjering er ikke tilpasset den alvorlige sikkerhetspolitiske situasjonen Norge nå befinner seg i. Det er nødvendig med handlekraft fra statsråd og departement. Dette forslaget har direkte sammenheng med den ovennevnte plansaken fra Kongsberg, men berører en problemstilling som kan oppstå i flere andre sammenhenger.

Forslagsstillerne fremmer derfor forslag om at det nå innføres en midlertidig lovhjemmel for å sikre regjeringen muligheten til å behandle denne typen samfunnskritiske saker raskere og uten sendretktighet knyttet til innsigelser under saksbehandlingen. Forslaget er i tråd med lovforslaget i Prop. 43 L (2015–2016).

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

Vedtak til lov

om endring i plan- og bygningsloven

I

I lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling gjøres følgende endring:

Ny § 20-11 skal lyde:

§ 20-11 Unntak ved kriser, katastrofer eller andre ekstraordinære situasjoner i fredstid

Ved kriser, katastrofer eller andre ekstraordinære situasjoner i fredstid kan Kongen for inntil 1 år av gangen bemyndige departementet til å fatte beslutning om midlertidige tiltak uavhengig av foreliggende planer og uavhengig av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov. Beslutning gis bare etter anmodning fra annen statlig eller kommunal myndighet.

Midlertidige tiltak som nevnt i første ledd kan omfatte bruksendring, utvidelse av drift og plassering eller oppføring av byggverk. Beslutning kan også omfatte rett til å foreta endringer av byggverket eller eiendommen som anses nødvendige. Varigheten av tiltaket fastsettes i beslutningen.

Ved beslutning etter første ledd kan departementet fravike bestemmelsene om saksforberedelse og vedtak i forvaltningsloven kapittel IV og V. Før beslutning fattes, skal uttalelse fra kommunen innhentes så langt det er praktisk mulig. Departementet underretter snarest kommunen om beslutningen.

Bestemmelsene om grannevarsel i grannelova § 6 gjelder ikke.

Beslutning etter første ledd kan ikke påklages. Det samme gjelder vedtak om avvisning av klage. Det kan ikke gis midlertidig forføyning mot tiltak som iverksettes i medhold av første ledd. Det kan ikke kreves granneskjønn etter grannelova §§ 7 og 8 for slike tiltak eller retting etter grannelova § 10.

Departementet kan gi forskrifter til utfylling og gjennomføring av denne bestemmelsen.

II

Loven trer i kraft straks og oppheves 31. desember 2026.

5. mars 2025

Erna Solberg

Mudassar Kapur

Mari Holm Lønseth

Trond Helleland